

KANTON SARAJEVO

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

GIMNAZIJA

Predmet: SOCIOLOGIJA

Sarajevo, avgust 2016. godine

*Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj.35/5), u skladu sa čl. 25 i 26. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16) i čl. 35. i 36. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/10 i 1/16), ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu i srednju školu iz predmeta **SOCIOLOGIJA**.*

Stručni aktiv/Komisija za izradu Nastavnog plana i programa za gimnazije, srednje stručne škole i osnovne škole Kantona Sarajevo:

Mr. sci. Sedžida Hadžić, predsjednik, Treća gimnazija

Esad Karahodžić, prof. član, Trgovačka škola

Aida Muftić, prof. Druga gimnazija Sarajevo

Samir Krluč, prof. Prva gimnazija

Prof. dr. Salih Fočo, član, Filozofski fakultet

SADRŽAJ

Str.

1. CILJEVI I ZADACI -----	4
2. TEMATSKE CJELINE -----	4-6
3. ISHODI -----	6
4. DIDAKTIČKO-METODIČKA UPUTA ZA REALIZACIJU PROGRAMA -----	7
5. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA ZA REALIZACIJU PROGRAMA -----	7

GIMNAZIJA
SOCIOLOGIJA
III RAZRED

2 časa sedmično, 70 časova godišnje

CILJ

Cilj ovog predmeta je upoznavanje učenika s društvom, društvenim pojavama, procesima i odnosima, te zakonitostima po kojima su oni takvi. Usmjerenost je na razumijevanju aktuelnih društvenih događaja, procesa i odnosa koje ljudi proizvode svojim djelovanjem, kao i razvijanje misaonih i izražajnih sposobnosti učenika.

ZADACI

- upoznavanje učenika sa sociološkim pristupom i razvojem sociološke spoznaje,
- upoznavanje učenika s procesima i promjenama koji karakterišu savremeno društvo,
- podsticanje kod učenika individualnosti, kritičnosti, tolerantnosti, svijesti i odgovornosti njegovog društvenog bića.

TEMATSKE CJELINE

I SOCIOLOGIJA KAO NAUKA I NJEN ODNOS PREMA DRUGIM

NAUKAM I DISCIPLINAMA (2)

- Pojam, definicija i predmet sociologije, njen odnos prema drugim naukama
- Razvoj posebnih sociologija

II ISTRAŽIVANJE DRUŠTVENIH POJAVA (2)

- Problem istraživanja društvenih pojava, odnosa i procesa
- Metode i tehnike istraživanja u sociologiji

III DRUŠTVO (8)

- Osnovni sociološki pojmovi (čovjek, društvo, društvene grupe, pokreti, organizacije)
- Društvena stratifikacija i društvena diferencijacija
- Društvene institucije (ekonomske, političke, religijske, obrazovne)
- Društvene organizacije i položaji
- Klasna i slojna struktura društva
- Nacija, etnički odnosi i tolerancija

IV DIFERENCIRANI OBLICI DRUŠTVENE SVIJESTI (4)

- Moral i pravo
- Umjetnost i filozofija
- Znanost i ideologija
- Religija-sociološko određenje
- Sekularizacija (pojam i procesi)

V KULTURA I CIVILIZACIJA (4)

- Simboli, jezik, norme, vrijednosti, status, uloge
- Opća svojstva kulture i civilizacije
- Multikultura i bosanskohercegovački kulturni kod

VI EKONOMSKE INSTITUCIJE (4)

- Rad, podjela rada i vlasništvo
- Tehnološki napredak i doživljaj rada
- Moć i sukob u industriji (sindikati, štrajkovi, sindikalna demokratija, birokratija i demokratija)
- Savremeni ekonomski sistem

VII POLITIČKE INSTITUCIJE (5)

- Politika, moć i vlast
- Oblici vlasti i sistema
- Država i organizacija vlasti
- Političko organizovanje i institucije (stranke i interesne grupe)
- Izbori i izborni sistemi, politička kultura (sudjelovanje, ponašanje, marketing, lobiranje)
- Ljudska prava, slobode i instrumenti zaštite prava i sloboda

VIII SAVREMENA PORODICA (2)

- Porodica i njen društveni značaj
- Tipovi porodice
- Pravo na izbor bračnog druga i planiranje potomstva

IX SOCIJALIZACIJA (2)

- Socijalizacija i interakcija
- Komunikacija i informatička revolucija
- Inteligencija i društvo

X SOCIJALNA EKOLOGIJA (2)

- Urbanizacija-moderni gradovi
- Ekosistemi i ekološka kriza

XI DEVIJANTNOST I DRUŠTVO (2)

- Teorije devijantnosti
- Rat i institucije mira

XII PROMJENE I RAZVOJ DRUŠTVA (3)

- Klasične i savremene teorije o razvoju društva (kontroverze oko utopijskog i utopističkog u sociologiji)
- Postindustrijsko društvo
- Postsocijalistička društva
- Civilno društvo

XIII DEMOKRATIJA (2)

- Demokracija, osnovni smisao i značenje
- Demokratska prava i slobode građana
- Izbori i demokracija
- Demokratska osnova funkcioniranja vlasti

ISHODI

Učenici bi trebali biti u stanju:

- opisati i analizirati kontekst nastanka sociologije te njezin cilj,
- opisati i razlikovati osnovne metode društvenih istraživanja,
- Definirati i interpretirati specifičnost sociološkog pristupa izučavanju društva,
- Definirati, razlikovati i primijeniti temeljne sociološke pojmove,
- Razlikovati i primijeniti različite sociološke pristupe na konkretne probleme,
- Povezivati i analizirati individualne probleme sa širim društvenim kontekstom,
- Opisati i razlikovati razine i kontekst društvenih problema,
- Opisati i analizirati društveni kontekst određenih fenomena,

DIDAKTIČKO-METODIČKA UPUTA ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Programski sadržaji se usklađuju s intelektualnim i materijalnim mogućnostima učenika i škole.

Svi učenici moraju uraditi završni seminarski rad. Ukupna ocjena je ocjena završnog seminarskog rada i ukupnog učešća u nastavi svakog učenika. Sesije seminarskih radova se odvijaju u okviru grupe ili cijelog odjeljenja, tako da svi učestvuju u svim seminarskim radovima.

U prvom polugodištu svaki učenik radi samostalni rad, ne veći od dvije stranice teksta na temu obrađenog poglavlja.

Drugo polugodište je predviđeno za prezentacije seminarskih radova i diskusije o njima.

Teme za seminarske radove definisati iz savremenog društvenog života, iz obrađenih oblasti.

Seminarski rad mora biti samostalno učenikovo djelo, dok ga profesor samo usmjerava.

Mentorski rad profesora mora biti usmjeren prvenstveno na:

- Pripreme za nacrt i izradu seminarskog rada
- Pomoć pri izboru problema
- Usmjeravanje ka što većoj upotrebi različitih pristupa istraživanja problema

Kriteriji ocjenjivanja seminarskih radova su:

- Formulacija problema: 20% ocjene
- Izbor metode rada: 20% ocjene
- Interpretacija: 30% ocjene
- Predstavljanje rada: 30% ocjene

Profil i stručna sprema nastavnika za realizaciju programa

Nastavu sociologije može izvoditi nastavnik koji je završio:

-Filozofski fakultet, odsjek za filozofiju i sociologiju

-Fakultet političkih nauka, odsjek za sociologiju

i stekao zvanje profesor, magistar i doktor sociologije.